

Χριστιανικά δόγματα: πηγή της κοινωνικής διδασκαλίας της Εκκλησίας

/ Πεμπτούσια

image not found or type unknown

Η Ορθοδοξία, ως η πίστη στην αποκεκαλυμμένη αλήθεια του Θεού στηρίζεται στα δόγματά της, τα οποία αποτελούν την καταγραφή της εμπειρίας της Εκκλησίας και όχι αυθαίρετα αξιώματα ή «απόκοσμες σπιριτουαλιστικές κατασκευές»[\[1\]](#).

Η Ορθόδοξη Εκκλησία δε διαθέτει έναν Κανόνα Ηθικής, μια συγκεκριμένη και αυστηρά καθορισμένη λίστα εντολών στις οποίες πρέπει να υπακούει ο ορθόδοξος πιστός. Η έννοια της εντολής απέχει ριζικά από τον Δεκάλογο της Π.Δ. αλλά και κάθε αντίστοιχο κατάλογο. Πηγή της ηθικής της Ορθοδοξίας αποτελεί η δογματική της Εκκλησίας. Στα βασικά της δόγματα μπορεί κάλλιστα κάθε πιστός να «ανακαλύψει» τη δική του ηθική στάση απέναντι στο συνάνθρωπο και την κοινωνία γενικότερα, αλλά και τον εαυτό του. Η δογματική της εκκλησίας εμπεριέχει επομένως και την ηθική της, μέρος της οποίας είναι η κοινωνική διδασκαλία.

Η ηθική της Εκκλησίας έχοντας ως κύριο άξονα την πραγμάτωση του καθ' ομοίωσιν, είναι διαρκώς προσηλωμένη στο πρόσωπο Χριστός. Η Εκκλησία προβάλλοντας το Χριστό ως πρότυπο, είτε στο Τριαδικό δόγμα, είτε στο Χριστολογικό, είτε τέλος στο εσχατολογικό πλαίσιο της «Βασιλείας του Θεού»,

εστιάζει στην Αγάπη του σαρκωμένου Θεού, στην οποία ενυπάρχουν σε απόλυτο βαθμό οι έννοιες της δικαιοσύνης και της αξιοπρέπειας αλλά και εκείνη της ισότητας.

Η πατερική καθοδήγηση στην ηθική ερμηνεία των δογμάτων, αποκαλύπτει την αμεσότητα με την οποία το δόγμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τη ζωή του σώματος της Εκκλησίας. Ο Χριστός είναι το πρότυπο το οποίο κάθε χριστιανός καλείται να μιμηθεί και, ο Χριστός, είναι παρών σε όλες τις πτυχές του χριστιανικού δόγματος.

Το τριαδικό δόγμα ορίζει ότι ο Θεός είναι Ένας και Τριαδικός. «Το καθένα από τα τρία πρόσωπα είναι τέλειος Θεός. Αλλά και τα τρία πρόσωπα μαζί είναι ο ένας Τριαδικός Θεός.» [2] Ο Θεός Τριάδα είναι «τρεις ομοούσιες και ισότιμες υποστάσεις (Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα) που συνυπάρχουν αγαπητικά, δίχως να μεταβάλλονται σε μεμονωμένες οντότητες και δίχως να αλληλοαπορροφώνται σε μια απρόσωπη μάζα».[3] Η ανθρώπινη κοινωνία καλείται να μιμηθεί τον τρόπο ύπαρξης της θεότητας έτσι ώστε κάθε άνθρωπος, χωρίς να αποξενώνεται ως άτομο, να αναδεικνύεται σε «μοναδικό και ανεπανάληπτο πρόσωπο»[4] το οποίο συνυπάρχει αρμονικά με τα άλλα εξίσου μοναδικά και ανεπανάληπτα πρόσωπα – υποστάσεις. Δεν πρόκειται για την προσπάθεια του ανθρώπου να γίνει κάτι διαφορετικό από αυτό για το οποίο πλάστηκε. Είναι «το ‘κατ’ εικόνα’ και ‘καθ’ ομοίωσιν’ θεού» – το οποίο αναφέρεται σε ολόκληρη την ανθρωπότητα που, «χαρακτηρίζει τους ανθρώπους ως πρόσωπα και ως κοινωνία προσώπων», τα οποία έχουν την ίδια φύση και βρίσκονται σε κοινωνία μεταξύ τους και με το Θεό και δεν αποτελούν απλές βιολογικές μονάδες.[5] Υπ’ αυτή την έννοια η ανθρωπότητα «δημιουργήθηκε κατ εικόνα του Τριαδικού Θεού και αποτελεί μια αμυδρή εικόνα του ομοουσίου Τριαδικού Θεού». Η «μεγάλη και βασική διαφορά» βέβαια ανάμεσα στην ανθρωπότητα και στην Αγία Τριάδα έγκειται στο ότι «οι άνθρωποι, αν και έχουν την ίδια φύση, δε διαθέτουν αδιάσπαστη κοινωνία και ενότητα, όπως τα πρόσωπα της Αγίας Τριάδος». [6]

Παρατήρηση: Συνεχίζουμε τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της εργασίας “ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ” του θεολόγου Παναγιώτη Πολυχρονόπουλου.

[1] Θανάσης Ν. Παπαθανασίου, Κοινωνική δικαιοσύνη, σ.31

[2] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού, εκδ. Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1990, σ.203

[3] Θανάσης Ν. Παπαθανασίου, *Κοινωνική δικαιοσύνη*, σ.31

[4] *Ό.π.*,σ.32

[5] Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, *ό.π.*,σ.202

[6] *Ό.π.*,σ.203